

EGY ÁLLÁSFOGLALÁS ÉS ELŐZMÉNYEI

Minden bizonnyal sok tagtársunk értesült arról a vitáról, amely a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatban kibontakozott. Az érintettek számos megbeszélésen tárgyalták meg a felmerült kérdéseket, de az írott és elektronikus média révén mindenki megismerhette a fő problémát: érdemes-e a kutatásokat folytatni Üveghuta környékén, vagy az eddigiek során már kiderült, a gránittest alkalmatlan a hulladékok befogadására? Az alkalmatlanságra vonatkozó érveket az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága is meghallgatta. Anélkül, hogy a rendkívül szerteágazó vita minden részletére kitérnénk, úgy gondoljuk, hogy tagtársainkkal is megismertetjük azt az állásfoglalást, amelyet az Egyesület Elnöksége 1999. május 18-án egy, a Magyar Állami Földtani Intézetben több egyesület által rendezett fórumon hozott nyilvánosságra. Jó néhány hónappal az események után, de a kérdés lezárása előtt úgy látjuk, hogy ez a vélemény hozzájárult ahhoz, hogy a vita megfelelőbb mederbe terelődött, így van remény az indulatoktól mentes, szakmai alapon történő döntésre.

ÁLLÁSFOGLALÁS

A Magyar Geofizikusok Egyesületének Elnöksége — az Egyesület Alapszabályának, Etikai Kódexének és közhasznú státuszának figyelembe vételével — a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatban kibontakozott vitában az alábbi álláspontot képviseli.

Tekintettel a kérdés fontosságára, a kutatási eredményeknek továbbra is hozzáférhetőeknek kell lenniük, a befejezetlen földtani kutatásokra vonatkozó előírások szigorú betartásával. A közelmúlt története vagy a nemzetközi tapasztalat is bizonyítja, hogy a tudomány lejáratására legalkalmasabb módszer a titkolózás, a közvélemény tájékoztatásának elmaradása. Ezért a döntést megelőző vita mindenképpen hasznosabb, mint egy indoklás nélküli, megfellebbezhetetlen határozat.

A különböző veszélyes hulladékok ideiglenes vagy végleges elhelyezésével kapcsolatos hazai vita nem egyedülálló vagy szokatlan jelenség. Ennek oka egyrészt az, hogy többnyire ellentétes érdekek ütköznek a helyszín kiválasztása során, másrészt a jogosan szigorú követelményrendszert minden — nemcsak geológiai — szempontból teljesen kielégítő körülményeket a természet nem hozott létre. Ezért azoknak a tapasztalatoknak figyelembe vétele, amelyeket a kérdéskörrel már hosszabb ideje foglalkozó országokban gyűjtöttek, mindenképpen célszerű.

Szereptévesztés lenne a Magyar Geofizikusok Egyesülete részéről, ha valamiféle döntőbíróként lépne fel. Feladata csak az lehet, hogy lehetőséget biztosít a különböző

vélemények kifejtésére, ezért csatlakozott a társegyesületek kezdeményezéséhez. Sajnálatosnak tartjuk, hogy a meghívóban nem volt program vagy napirend. A vita módjával kapcsolatban Egyesületünk Etikai Kódexének 4. pontját tartjuk irányadónak, amely megkívánja, hogy:

- „A tagok tartózkodjanak
- a szakmai és társadalmi munka ajánlásában és alkalmazásában minden helytelen, vagy megkérdőjelezhető módszer használatától;
- a szakmai előmenetel érdekében minden méltatlan eszköztől;
- (szószátyárkodástól, mások drága idejének pazarlásától).”

Az Alapszabály 3.§-a az Egyesület tevékenységei között felsorolja, hogy „a tudomány eredményeinek gyakorlati alkalmazása érdekében....

d) szakvéleményeket dolgoz ki, megbízásokat vállal.”

Mivel az Egyesület szakvélemény készítésére felkérést nem kapott, a tagjai — a kutatásban részt vevők, vagy a kutatás hiányosságait felvetők — által kifejtett vélemények semmiképpen sem egyesületi állásfoglalások. A vélemények kifejtésénél nem szabad megfelelni a felelősségről, hiszen tudomásunk szerint sem a parlamentben, sem a Gazdasági Minisztériumban nincs földtani képzettségű szakember, így döntésükben csak a különböző fórumokon elhangzottakra támaszkodhatnak. Ezért tartjuk fontosnak azt a szakmai fórumot, majd a három legfontosabb részproblémával foglalkozó szakmai tanácskozás sorozatot, amelyet a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság szervezett a közelmúltban. Ami viszont a földtani szakmai problémákon túlmutató politikai vagy egyéb szakmai kérdéseket illeti, ezek semmiképpen sem tartoznak egy közhasznú társadalmi szervezet kompetenciájába.

Budapest, 1999. május 18.

*A Magyar Geofizikusok Egyesületének
Elnöksége*

Utószó

Három tagtársunk kérésére az Elnökség Etikai Bizottságot hívott össze annak kivizsgálására, hogy a véleményfalugyűlésen Egyesületünk tagjai szájából elhangzottak összhangban vannak-e Etikai Kódexünkkel. A vizsgálat eredményéről tájékoztatjuk tagtársainkat.

*A Magyar Geofizikusok Egyesületének
Elnöksége*